

الملكة العربية السعودية
وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
كتب الفتوى الشرعية والإرشاد وتوعية الجاليات بقرى الدرعية

دنبحو دمالى حقوقو متعلق مهم تنبيهات

تصنيف

حافظ نور أحمد دين سلازري

المكتبة التعاونية للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بقرى الدرعية
هاتف: ٤٣٩١٩٤٢ فاكس: ٤٣٩١٨٥١ ص. ب. ١٥٤٤٨٨ الرياض ١١٧٣٦
حساب رقم ٩٢٤٠٠ شركة الراجحي المصرفية فرع سلطنة

Ketabton.com

دبځو دمالۍ حقوقو
(البښتو)

متعلق

مهم تنبيهاټ

ټصنيف

حافظ نور أحمد دين سلارزي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ح مکتب توعية الجاليات بغرب الديرة ، ١٤٢٣هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

سلارزي ، حافظ نور أحمد دين

التبیهات المهمة في حقوق النساء / حافظ نور أحمد دين

... ص ... سم

ردمك : ١ — ٣ — ٩٣٩٧ — ٩٩٦٠

(النص باللغة البشتو)

١ — المرأة في الإسلام أ — العنوان

ديوي ٢١٩.١ ١٤٢٣/٦١٩٧

رقم الإيداع : ١٤٢٣/٦١٩٧

ردمك : ١ — ٣ — ٩٣٩٧ — ٩٩٦٠

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على نبينا محمد
وعلى آله وصحبه أجمعين . وبعد :

په عامو مسلمانانو کښې او خاص په پښتنو کښې چه د پخواني
کفری زمانې نه کوم عادات پاتې دي او هم هغسې چلېږي
دهغوی نه یو ښځو ته میراث او نور مالی حقوق لکه مهر وغیره
نه ورکول دي- او دا کفری عادات دومره عام شوي دي چه اوس
يې څوک دسره گناه نه حسابې وي او دا يې خیال هم نه وي چه ما
یا زما پلار نیکه د چا حق قبضه کړې دے نو په دې مختصر
مضمون کښې دې موضوع ته کتنه شوي ده او دقرآن کریم او
د حدیثو په رڼا کې ددې خطر ښکاره کړې شوې دے ددې سره
سره ځنې نور هغه ظالمانه عادات هم بیان شوي دي کوم چه اکثر
دښځو سره تعلق لري . الله تعالی د مونږ ته توفیق راکړي چه مونږ
پري خپل ځان پوهه کړو او دهر قسم حرامونه خپل ځان وساتو .

نور احمد دین سلارزی

ریاض سعودی عربستان

د حرامو نه ځان ساتل

عن أبي هريره رضى الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: إن الله طيب لا يقبل إلا طيباً، وإن الله أمر المؤمنين بما أمر به المرسلين، فقال: ((يا أيها الرسل كلوا من الطيبات واعملوا صالحاً إني بما تعملون عليم))

((وقال: يا أيها الذين آمنوا كلوا من طيبات ما رزقناكم)) (ثم ذكر الرجل يطيل السفر أشعث أغبر يمد يديه إلى السماء: يا رب يا رب! ومطعمه حرام، ومشربه حرام، وملبسه حرام، وغذى بالحرام، فإني يستجاب له) رواه مسلم:

د ابو هريره رضى الله عنه نه روايت ده، فرمائي چه رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دی - يقيناً الله تعالى پاک ده او صرف هم پاک شے قبلوی، او الله تعالى مؤمنانو ته دهغه څه امر کړی کوم یی چه پیغمبرانو ته کړی ده، نو پیغمبرانو ته یی فرمايلي دی :

ا پیغمبرانو د پاک رزق نه خوراک کوی او نیک عمل کوی پیشکه څه پوهه یم په هغه څه چه تاسی یی کوی : او فرمايلي یی دی : ا موئنو خوري د پاک هغه څه نه چه مونږ درله رزق درکړی ده، بیا پیغمبر دیو سړی ذکر او کړو چه هغه یو لری مسافر

وی، بېرسره گرد الوده وی، لاسونه یی آسمان ته اوچت کړی
وی، وای اے ربه، اے ربه، یعنی ښه په عاجزي سوال کوی خو
حال یی دا وی چه خوراک یی حرام وی څښاک یی حرام وی لباس
یی د حرامو وی، او په حرامو لوی شو وی نو څه رنگه به دهغی
سوال قبول کړی شی .

د دی حدیث نه معلومه شوه چه د سوال دقبليدو دپاره یو
بنیادی شرط دخوراک حلالواله ده، ملاعلی قاری په مرقات
کښی فرمایلی دی

(للدعاء جناحان اكل الحلال وصدق المقال)

(المرققات ج ۵ ص ۱۸۹۰) ددعا دپاره دوه وزر دی، یو
حلال خوراک اوبل رښتیا وینا-

دبعضی اهل علمو نه نقل شوي دی چه شیطان وایی :

(خصلة واحدة أريدها من ابن آدم ثم أخلى بينه وبين مليريد
من العبادة، اجعل كسبه من غير حل ان تزوج، تزوج من حرام
وان افطر افطر على حرام، وان حج حج على حرام.

ترجمه: چه څه دښی آدم نه صرف یو خوی غواړم او بیا هغه
پرېږدم هر هغه عبادت ته چه هغه یی غواړی، څه د دے رزق
او کسب د حرامو نه کوم نو چه کله بیا واده کوی هغه به د حرامو

نہ وی کہ روژہ ماتوی ہغہ بہ پہ حرامو وی، او کہ حج کوی نو پہ
حرامو بہ یی کوی

(إرشاد العباد لإستعداد يوم المعاد ص ۱۱۷)

ہمداراز پہ معجم الصغیر طبرانی کنن د عبد اللہ بن عباس
رضی اللہ عنہما نہ روایت دے چہ سعد بن ابی وقاص رضی اللہ
عنہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم تہ پا خیدو او ورتہ یی
اوویل۔ د اللہ نہ سوال و کرہ چہ ما سوال قبلونکے جوہ کری،
نوہغہ تہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم او فرمایل :

يا سعد أطب طعامك تكن مستجاب الدعوة والذي نفس
محمد بيده إن العبد ليقذف اللقمة الحرام في جوفه ما يتقبل
منه عمل أربعين يوماً وأما عبد نبت لحمه من سحت
فالنار أولى به:

اے سعد خوراک دے پاک کرہ نو دعا بہ دی قبلیری، پہ ہغہ
ذات دزما قسم وی چہ دمحمد روح دہغہ پہ لاس کنبی دے یقیناً
کلہ چہ یو بندہ یوہ نمړئ دحرامو خپلی بنیستی تہ اوغورزوی نو
ددی دخلوینستو ورځو نیک عمل نہ قبلیری، او دکوم بندہ
غوبنہ چہ پہ حرامو غتہ شوی وہ دہغی لپارہ صرف اور مستحق
دے

ددى احاديثونه معلومه شوه چه د آخرت دخلاصى لپاره دنورو نيكو اعمالو سره سره د حرامونه بچ كيدل او ځان ساتل هم ضرورى دى ، لكه چه هم داسى يو مضمون د ابوهريره رضى الله عنه په حديث كى راغلى هغه فرمائى چه رسول الله صلى الله عليه وسلم او فرمايئل

(أَتَدْرُونَ مِنَ الْمَفْلَسِ؟) قَالُوا: الْمَفْلَسُ فِينَا مِنْ لَا دِرْهَمَ لَهُ وَلَا مَتَاعٍ فَقَالَ: (إِنَّ الْمَفْلَسَ مِنْ أُمَّتِي مَنْ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِصَلَاةٍ وَصِيَامٍ وَزَكَاةٍ وَيَأْتِي وَقَدْ شَتَمَ هَذَا، وَقَذَفَ هَذَا، وَأَكَلَ مَالَ هَذَا، وَسَفَكَ دَمَ هَذَا، وَضَرَبَ هَذَا، فَيُعْطَى هَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ، وَهَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ فَإِنْ فَنِيَتْ حَسَنَاتُهُ قَبْلَ أَنْ يَقْضَى مَا عَلَيْهِ، أَخَذَ مِنْ خَطَايَاهُمْ فَطَرَحَتْ عَلَيْهِ ثُمَّ طَرَحَ فِي النَّارِ) (رواه مسلم)

ترجمه: اياتاسى پوهيرى چه مفلس څه ته وائي؟ اصحابو عرض وكړو چه په مونږ كى خو مفلس هغه څوك وي چه نه ورسره څه نقدى پيسى وي او نه څه سامان وي، پيغمبر ورته او فرمايئل. ځما په امت كى اصلى مفلس هغه څوك دى چه د قيامت په ورځ د ځان سره [دير] لمونځونه روژى او زكاتونه راوړي ليكن په داسى حال كى چه دنيا كى يى يو چاته كنځل

کړی وی، په چایي تهمت لگولې وی، دچایي مال خوړلې
 وی، دچایي وینه توئ کړی وی، څوک یې وهلې وی، نودی یو له به
 د دی دنیکو نه ورکړې شی، او هغه بل له به تری هم د دی دنیکو
 نه ورکړې شی، او که چرته ختم شی نیکی د دی، مخکی د
 فیصلی کولو نه په دی باندی نو د دغه خلقو [مظلومینو]
 گناهونه به راواغستل شی اوپه دی سپری به او غورزول شی او
 بیا به جهنم ته گذار کړې شی.

په اولاد کښی عدل نه کول

اکثر خلق په خپل ژوند کښی خپل مال دولت تقسیموی لیکن دا
 د خپل طبیعت او رواج مطابق ورکوی چه لو نړو ته خو بالکل
 هیڅ نه ورکوی او په ځامنو کښی چه دکوم یو نه خفه وی هغه هم
 ددی نه محروموی دا قسم کار ناروا او ظلم دے ځکه چه الله
 تعالی فرمائي:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلّٰهِ وَلَوْ
 عَلَىٰ أَنفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ ۚ إِن يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا

فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِمَا فِي (النساء ۱۳۵)

ترجمه- اے مؤمنانو شیء مضبوط و دریدونکی په انصاف سره
صرف د الله لپاره بیانونکی جوړشي اگر که [دایان] ستاسو په
نقصان کښی وی یا د مور پلار او یا د خپلوانو، که وی هغه
غنی یا فقیر نو الله پرې ډیر مهربانه دے.

په دے ایت کښی الله تعالیٰ مؤمنانوته دا هدايت او کړوچه
هروخت به د انصاف او عدل نه کاراخلي-اگر که دا خطره وی چه
د انصاف کو لو په صورت به تاسو ته یا نورو ته نقصان ورسېږي
، ځکه چه چاته د نقصان رسیدلو خطره ده په هغی باندی الله
تعالی ستاسی نه ډیر مهربانه دے نو هغه به ورله د بل ځایی نه
عوض ورکړي همداراز په بخاری مسلم کښی د نعمان بن
بشیر رضی الله عنه نه حدیث دے هغه فرمائي چه زما پلار ما ته
څه برخه دخپل مال نه را کړه نو زما مور عمره بنت رواحه ورته
اووئیل: تر هغه پورے نه راضی کیرم تر څو چه په دے باندے رسول
الله صلی الله علیه وسلم گواه مقرر نه کړے نو زما پلار پیغمبر صلی
الله علیه وسلم ته راغے چه څما لپاره یی په را کړل شوی مال

باندی گواه مقرر کړی، نویغمبر علیه الصلاه والسلام ورته
او فرمایل: **أَكَلْ وَلَدَكَ نَحَلْتَ مِثْلَهُ؟**

ایا تا ټولو بچوته هم داسی ورکړی دی؟

نوز ما پلار ورته او ویل چه نه، نویغمبر ورته او فرمایل
(فَبَئِذَا لَا أَشْهَدُ عَلَى جُورٍ) څه په ظلم گواهی نه کوم. یعنی
نور پرېخود ل او یوځوي له دخپل مال نه څه ورکول دا ظلم دے
اوپه داسی ظلم څه گواهی نه کوم، بیا یی په اخر کښی او فرمایل
(اتَّقُوا اللَّهَ وَاعْدِلُوا فِي أَوْلَادِكُمْ) دالله نه ویرېږئ اوپه خپل اولاد
کښ عدل او انصاف وکړئ، نعمان وای چه دپیغمبر ددی زورنی
نه روسته زما پلار زمانه هغه مال بیرته واخستلو (بخاری ۲۵۸۶)
نود رسول الله صلی الله علیه وسلم ددی حکم نه معلومه شوه چه
که اولاد هلکان وی او که جینکي دهغوی ترمینځه عدل او انصاف
ددولت په تقسیم او علاوه نورو معاملاتو کښی فرض او ضروری
دے. قرطبی دامام طاووس په باره کښ لیکلی دی چه کله به
هغی ته دیو سړی په باره کښی او ویل شو هغه په خپلو بچو کښی
فرق کوی او یوپه بل غوره کوی نو هغی به ورته فرمایل
(أَفَحُكْمُ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ) ای دا خلق د کفر د زمانی حکمونه او

عادتونه لټوی؟ نو طائوس رحمه الله به ویل چه چا له دا جایز نه دی چه په خپل اولاد کښ فرق او کړی او که داسی یی او کړه نو دهغه دا کار به نه نافذ کیږی ، (القرطبی ج ۶ ص ۲۰۲)

بی انصافه وصیت کول،،

دیرخل د پښتنوپه نظام کښ چه کله دیو سړی دمرگ وخت رانژدے شی هغه په دغه وخت کښی دخپل مال اودولت په باره کی وصیت کوی چه دهغی په زیرعه ترینه خپلی خویندے اولونړه مکملی دمیراث نه محرومی کړی او په نتیجه کښ ددی سړی دا اخری عمل دظلم اوزیاتی یوه مجموعه شی .

اول خوپه دی دټولو علماو اتفاق دے چه یو مسلمان کله په خپل مال دولت کښ د پسماندگانو دپاره وصیت کوی نودا وصیت صرف په دریمه برخه کښ صحیح دے ځکه چه رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایي:

(إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَعْطَى كُلَّ ذِي حَقٍّ حَقَّهُ إِلَّا لَا وَصِيَّةَ لِرِثِّ)

(ابوداؤد)

بیشکه الله هریو حقدار ته دهغه حق ورکړے دے نود وارث دپاره وصیت نشته،، ددے حدیث نه خو مطلق وصیت نه کول

معلوم پیری لیکن دسعد بن ابی وقاص رضی اللہ عنہ پہ حدیث
کی راغلی چہ پیغمبر ہغہ تہ فرمایلی وو
(فالثلث والثلث کثیر) (بخاری، مسلم)

ددریمی برخی و صیت اوکړہ اوداغوره دے . په دے اساس
علماء وئلی دی چہ کہ یو سړی دمرگ په وخت کښ دخپل
دولت دتقسیمولو غلط وصیت وکړواو وارثانو تہ یی دھغوی
حصہ ورنہ کړہ لکه لونړہ اوخوئندے نودغہ وصیت بالکل باطل
دے او دھغہ دمرگ نہ وروستو هغوی تہ دا حق حاصل دے چہ د
خپل حق لپاره دعوه اوکړی او حاصل یی کړی ((فقه السنه،
ج ۴ ص ۳۷۵)) . دا خو د دنیاوی قضاوت او فیصلی خبرہ ده
اوس دا چہ دھغہ سړی د قران اوحدیث په رنړاکښ څه سزاده
کوم څوک چہ داد ظلم وصیت کوی اوخوئندو لونړوتہ پکښ برخه
نہ ورکوی، چا چہ دا د ظلم وصیت کړے دے ددی متعلق الله
فرمایي !

﴿ غَيْرَ مُضَارٍّ وَصِيَّةٍ مِّنَ اللَّهِ ﴾ (النساء ۱۰۱۲) الایة

ترجمہ: نه به وی دا وصیت کونکے ضرر رسونکے چاته په دے
وصیت سره ، او داد الله تعالی یومضبوط حکم دے وصیت

کونکی ته. عبدالله بن عباس رضی اللہ عنہما فرمایئ

(الإضرار بالوصية من الكبائر) (القرطبي ج ۵، ص ۷۸)

د وصیت پہ ذریعہ چا ته ضرر رسول دا دغٹو گناہونونہ دی

او رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمایلی دی

(إن الرجل ليعمل بعمل أهل الخير سبعين سنة فإذا أوصى جاف في وصيته فيختم له بشر عمله فيدخل النار وإن الرجل ليعمل بعمل أهل الشر سبعين سنة فيعدل في وصيته فيختم له بخير عمله فيدخل الجنة) (ابوداؤد، ترمذی)

ترجمہ: ڀیر ڄلہ یو سڀ ۷۰ اویا کالہ دبنو خلقو عمل کوی لیکن کلہ چہ (د مرگ پہ وخت کی) وصیت کوی نو پہ هغی کی ظلم او کڀری (یعنی بعضی ڄامنو یا لونڀو ته میراث ورنہ کڀری) نودد ۷۰ سڀری خاتمہ پہ شراونا کارہ کارا ولیکل شی اود هغی پہ اساس اور ته داخل کڀری شی، اوبل سڀری اویا کالہ دنا کارہ خلقو عمل کڀری وی لیکن د وصیت کولوپہ وخت کی عدل او انصاف او کڀری

(حقدار ته خپل حق ورکڀری) نو ددی خاتمہ پہ بنه او نیک عمل ولیکل شی اوپہ نتیجہ کی دا جنت ته داخل کڀری شی۔ ددی قرانی ایت او حدیث نه مونږ ته دبی انصافه وصیت سزاء معلومه

شوه نوپه دی اساس مسلمان له پکاردی چه کله په خپل ژوند کښ خپل مال او دولت تقسیموی په هغی کښ د عدل او انصاف نه کار واخلي او لونړوته پکښ هم خپله برخه ورکړی ځکه چه د مرگ نه روسته د دی صرف نیک عمل پکار راځی او عدل او انصاف د نیکو اعمالو یو اعلیٰ قسم دے .

دمیراث په تقسیم کی زناوته میراث نه ورکول ،

د کفر په زمانه کی دارواج او قاعده وه چه میراث به صرف متور نارینه ته ورکړل کیده او ویل به شو چه:

(لا يعطی) (المیراث) إلا من قاتل علی ظههور الخیل وطاعن بالرمح، وضارب بالسيف) (الدر المنثور، ۲. ص ۲۱۷ عن ابن عباس) ترجمه . میراث به صرف هغه چا ته ورکول کیږی چه د اسونو په شاګا نو جنګ کوی، په نیزو گذارونه کوی، او په توره وهل کوی- که دنن زمانی احوال او رواجونه او ګورو نودا هم د دغه کفری عاداتو نه څه لری نه دی په اوسنی زمانه کی چه د پښتنو په ټولنه کښ کله پلار مړشی نو بعضی ورونه خوبالکل خویندے دسره خبروی هم نه او په خپلو کی د پلار میراث تقسیموی ،

بعضی نورورله څه چل او حيله جوړه وی خویندې را او غواړی
 اودهغوی نه تپوس کوی چه تاسی زمونږ نه حق غواړی او که نه ؟
 خو که چرته یی ترینه هغه او غواړی او څه جرات او کړی او دخپل
 حق مطالبه او کړی نوهغه بیا ټول عمر دپلار او ورونو په کور بنده
 وی ، نومجبوراً اکثره زنانه دخپل حق مطالبه نه کوی اگر که په
 خپله ډیرې مجبوره وی ،

داتول ظلم او حرام کار دې چه زمونږ په معاشره کښ عام شوی
 دې اود دې حدته رسیدلې دې چه څوک یی دسره گناه نه حسابوی
 په داسی حال کی چه دقرآن ښکاره ایت مونږ ته وایی

﴿لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ

مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ نَصِيبًا

مَّفْرُوضًا﴾ (النساء ۰۰۷)

ترجمه: دسړو دپاره [مقررې] حصه ده دهغه څه نه چه مور پلار
 او خپلوانو په میراث کښ پریښودلی وی اود ښځو دپاره هم
 مقررې حصه ده دهغه څه نه چه مور پلار او خپلوانو پریښودلی

وی، دهغه څه نه چه کم وی ددغه نه او که ډیر وی دا یو مقرر شوی
 برخه ده . اور رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایي
(أُحْرِجَ مَالُ الضَّعِيفِينَ الْمَرْأَةِ وَالْيَتِيمِ) (صحيح ابن حبان)
 حکم درته کوم چه ددو و کمزورو مال ته به نه نژدی کيږي چه هغه
 زنانه او یتیم دے، او دا ځکه چه د دوی د الله تعالی نه بغیر بل
 څوک د تپوس نه وی او دوی په خپله دخپل حق تپوس نه شی کولی
 نو ځکه پیغمبر علیه الصلاه والسلام ددوی ځانگړی یادونه
 وکړه- په یو بل حدیث کښ رسول الله صلی الله علیه وسلم
 فرمایي

**(أَيْمًا رَجُلٌ ظَلَمَ شَبْرًا مِنَ الْأَرْضِ ، كَلَفَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ
 يَحْفَرَهُ بِهِ سَبْعَ أَرْضِينَ ، ثُمَّ يَطْوِقَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَقْضَى
 بَيْنَ النَّاسِ) (مسند احمد، طبراني، صحيح الترغيب ۱۸۶۸)**
 کوم یو سړی دیوی لویشت په مقدار په ظلم د چا زمکه ونيوله
 الله به یی مجبوره کړی چه دا او کښی تر اوه زمکو پورے لاندے ،
 اوبیا به ورته دا ټوله ورپغاړه کړی په ورځ د قیامت، تردے چه
 د خلقو په مینځ کی فیصله وشي. مسلمانان وروره دا هغه وعیدونه
 او اختارونه دی چه ښځوته دمیراث نه ورکونکو متعلق راغلی
 دی اوس ته د ځان سره فکر وکړه چه ته د کومی زمکے نه غله او

دانه خورم ایا په دې کښ ستاسره ستا د خوئندو حق شته او که نه؟ یا داچه ستا پلار چه کله تاته په میراث کښ پریخودله نو دهغه سره پکښ دکومې زنانه حق وو او که نه؟ دا دوه داسه اهم تیپوسونه دی چه ډیر لږ خلق به ددې په نفی کښ جواب ورکړی او په مال دولت کښ به ورسره دچا برخه نه وی پاتی شو، او د اکثر و خلقو دا حال دې چه په زمکه کښ به ورسره ضرور دخوئندو یا دپلار دخوئندو حصه موجوده وی، لیکن دا مسلمان به ځان دجنت تهیکدار حسابوی اودا د بل چا مال خوړل به ورته دسره گناه نه ښکاری !! لهدا په هر مسلمان لارم دی چه هر حقدار ته د هغه حق ورکړی د دی دپاره چه داخرت په هغه سخته ورځ کښ پیا رسوا او مخ تورن نه شی، په هغه ورځ نه بیا مال پکار پری او نه اولاد، اونه خپله ښځه، ((یوم لا ینفع مال ولا بنون إلا من اتی الله بقلب سلیم)) (الشعراء ۸۹) ترجمه: په دغه ورځ به مال اوځامن نفع نه رسوی مگر هغه چاته چه په روع زړه الله تعالی ته راغلې وی. همدا راز رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی ((إِنَّ مِنْ شَرِّ النَّاسِ مَنْزِلَهُ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَبْدٌ أَذْهَبَ آخِرَتَهُ بَدْنِيَا غَيْرَهُ)) (ابن ماجه عن أسامة ابن زيد) بیشکه

دقیامت پہ ورخ به دالله تعالیٰ په نزد بدترین مقام دهغه بنده وی
 چه خپل اخرت یی دبل چا د دنیا دپاره بریاد کړی وی. نو هسے
 نه چه ته هم دخپل اولاد دپاره خپل اخرت تباہ کړی.

مهر نه ورکول

دمهر په معامله کی هم دښځی سره له هری خوا زیاتے کیری .
 په اکثر و علائقو کی دارواج وی چه دجینی سرپرست او د هلك
 دکور خلق په یو خاصو روپو باندی متفق شی هغه ترینه واخلی
 اوییا چه کله دنکاح ترلو وخت راشی نوبیا په مهر کی زمکه
 مقرر کړی اویاد (مهر فاطمه) په نوم نورنوم مهر مقرر کړی او
 هغه مخکنی روپی ترینه دجینی پلاریا ورور خان له واخلی او
 دے له تری هیڅ نه ورکوی او حال دا چه الله تعالیٰ فرمایي .

﴿ وَءَاتُوا النِّسَاءَ صَدُقَتِهِنَّ مَخْلَّةً ۝۴۰﴾ (النساء ۰۰۴)

ترجمه: ښځو له دهغوی مهرونه ښه په خوشحالي سره
 ورکړي.

اود احکم پلار او خاوند دواړو ته دے اوبل طرف ته ورله

خاوند هغه زمکه تش په نوم په مهر کی مقرر کړی وی
اوبیا یی ورله نه ورکوی لهدا ددے غریبی سره دهر طرف
نه زیاتر وشی . اول خودا روپی که دمهر په نوم وی یاد بل
خه په نوم داصرف ددی جینی حق دے په پلار لارم دی چه
داهغی له ورکړی ، ددی خوړل حرام دی ، حکه کله چه
خوک یوه خور یا لور غته کړی اوبیا یی په بڼه اسلامی
طریقه سره واده کړی دهغی متعلق رسول الله صلی الله
علیه وسلم فرمایي

(من کان له ثلاث بنات أو ثلاث أخوات أو بنتان أو اختان
فأدبهن وأحسن إليهن وزوجهن ، فله الجنة)
(ابوداؤد، صحیح الترغیب للالبانی رقم ۱۹۷۳)

دچاچه دری لونړه یا دری خوئندی یا یی دوه لونړه یا دوه خوئندی
وی او هغوی ته یی بڼه ادب او ښوده او ښه یی ورسره او کړه اوبیا
یی چا ته په نکاح ورکړی ، نو ددی سړی لپاره جنت دے- او په یو
بل روایت کی راغلی

(من عال جاريتين حتى تبلغا ، جاء يوم القيامة أنا
وهو كهاتين) (وضم أصابعه) (رواه مسلم)

چاچه ددوؤ جینکو سرپرستی او تربیت اوکړو تر دی چه هغه لوي شوی نودا به په قیامت کښی زما سره داسی وی [په دی وخت] پیغمبر صلی الله علیه وسلم گوته یو ځای کړی - یعنی زما سره به په جنت کی یو ځایی اوسیری،

ددی په شان نور ډیر احادیث دی چه دهغوی نه معلومیری چه څوک ددوؤ جینکو بڼه تربیت اوکړی اوبیا یی په شرعی طریقې سره چا ته واده کړی نور رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایي چه زما سره به ددوؤ گوته په شان یو ځای په جنت کی اوسیری ،

لیکن افسوس چه دنن وخت مسلمانانو په یو څو روپو دا عظیم اجر او ثواب شاته غورزولې دے اولږه دنیا یی اسره کړی ده، نو پلاریا ورور له دا جائزه دی چه خپله لور یا خور دغوا اوبزې په شان خرڅه کړی بلکه شرعی طریقه داده چه دجینی دورکولو په وخت او دمهر معلومولو په وخت دهغه نه تپوس وشي، او دهغه په مشوره دنکاح انتخاب وشي او مهر مقرر کړې شي، او دمهر د اخیستلو نه روسته هغه ټول هم دغه جینی ته حواله کړې شي بیا دهغه خپله خوښه ده چه پلار لره یی ورکوی یا خاوند له اویایی دخپل ځان سره ساتی . پاتی شو هغه خاوند چه دنکاح په

وخت کښې ښځی له په مهر کی زمکه، روپي، یاسره زرمقرر کړی او بیا یی ورله نه ورکوی نو دغه سړی خویو د دی ایت مخالفت او کړوپه کوم کی چه الله تعالی ښځو له دمهر ورکولو حکم کړی دے اوبل طرف ته رسول الله صلی الله علیه وسلم د داسی سړی متعلق فرمایلی دی

(أَيْمَارْجُلُ تَزَوُّجِ امْرَأَةٍ عَلَى مَا قُلَّ مِنَ الْمَهْرِ أَوْ كَثُرَ، لَيْسَ فِي نَفْسِهِ أَنْ يُؤَدِّيَ إِلَيْهَا حَقَّهَا، خَدَعَهَا فَمَاتَ وَلَمْ يُؤَدِّ إِلَيْهَا حَقَّهَا، لَقِيَ اللَّهَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَهُوَ زَانٍ) (الطبراني صحيح الترغيب للالباني) (۱۸۰۷) کوم یو سړی چه په لگ یا ډیر مهر یوه ښځه په نکاح واغستله او په زړه کی یی ددی مهر ادا کولو نیت نه وو، او د هوکه یی ورسره کوله، تردی چه دا سړی مړ شو او ددی ښځی دغه حق یی نه وو ادا کړی، نو داسی به ورځ په قیامت الله تعالی ته دیو زناکار په صفت کی پیش کیږی.

دښځو بدلول

یو د هغه غلطو اوجاهلی رواجونو نه چه په مسلمانانو کی او خاص په پښتنو کی عام شوی دے هغه دښځو بدل دے، او هغه دا چه یو سړی دبل سره دا لوظ او معاهده او کړی چه څه به

خپله لور يا خور ستاځوئ يا وروړله در کوم په دے شرط چه ته به
 خپله لور يا خور زما ځوئ له راکوے ياد دے په مثال نور
 صورتونه، دا کار د شريعت مکمل خلاف دے
 ځکه چه په بخاري او مسلم، کښ د عبد الله ابن عمر رضی الله
 عنهما نه حديث نقل دے هغه فرمايئ، چه
 (نهى رسول الله صلى الله عليه وسلم عن الشغار):

ترجمه: پيغمبر دښځو د بدلون نه منع کړے ده. امام نووی فرمايئ:
 اجمع العلماء على انه منهي عنه، تول علماء په دے متفق دی چه
 دا قسم نکاح ناجائز دے او منع ترينه شوے ده. او په دے کښ
 بعضی خلق دمخکښ نه په بدل معا هده او کړي ليکن دنکاح
 تر لږ په وخت کښ هرے يوے جينۍ له يو څه مهر مقرر کړي، اول
 خو د دے متعلق په سنن ابوداود کښ حديث راغلے چه: ان
 العباس ابن عبد الله ابن عباس انكح عبد الرحمن ابن الحكم
 ابنته وانكحه عبد الرحمن بنته وكانا جعلاً صداقاً. فكتب
 معاوية إلى مروان يأمره بالتفريق بينهما وقال في كتابه
 لهذا الشغار الذي نهى عنه رسول الله صلى الله عليه وسلم.
 ترجمه: عباس بن عبد الله بن عباس او عبد الرحمن بن حکم
 يوبل له خپله لونړه په نکاح ورکړے او هر يو ورله مستقل مهر هم

مقرر کړې وو، نو معاویه رضی الله عنه مروان بن حکم (د مدینه والی) ته خط راولیرلو او حکم یی ورته پکښ کړې وو چه د دغونکاح گانو جدائی راولی فسخ یی کړی او ورته یی ویلی وو چه دا خو هم هغه شغار (بدل) دے دکوم نه چه پیغمبر منع کړې ده، دویم داصرف هسی حيله او اسلام سره چل ول دے

ځکه چه اصلی اتفاق په بدل شوی وی او دا وروسته مهر مقررول دشرعی حکم حلیه او شکل بدلول مقصد وی. البته دلته به یو سوال دچا ذهن ته راځی او هغه داچه دشغار تعریف او وضاحت په اکثر و احادیثو کښ داسے شوی دے. ((ولیس بینهما صداق)) یعنی دکوم بدلون نه چه پیغمبر منع کړه هغه خو هغه بدلون دے چه په هغه کښ د دواړو جینکو مهر نه وی مقرر شوی، جواب دادے چه دا وضاحت دحدیث د راوی سالم له طرف نه شوی دے پیغمبر نه دے کړې او دمخکی ذکرشوی حدیث نه معلومیرې چه داسی قسم تعریف دبدل صحیح نه دے او دا راوی پکښ خطاشوی دے. بل ټولو خلقو ته معلومه ده چه ددے بدلون په نتیجه کښ بیا ددواړو جینکوسره څومره زیاتے کیږی، که دیوے سره خواخی یا سخرخلاف وی او جنگونه ورسره کوی نو د دے

جینی د پلار کورنۍ د دے بدل د هغه بلے جینی نه اخلی او په نتیجه کښ په دواړو خپل کورونه او ژوند گډوډ او مصیبت شی، د دے بحث نه مونږ ته دا هم معلومه شوه چه په روغه جوړه او بدو کښ کومه جینی ورکول کیږی هغه هم یو ناروا او حرام کار دے، ځکه چه هغه پر چاره د جوړه لپاره دغوا اوبز په شاته ورکول کیږی او بیا چه په هغه کور کښ دهغه کوم بد حال وی هغه هم د چانه پټ نه دے !!

لهذا مسلمان ته پکار دی چه کله د بدل اوهر یو کار د حرام والی نه خبر شی نو دهغی نه ځان وساتی. په اخر کی د الله تعالی نه سوال کوو چه مونږ ته په قرآن او په سنت د عمل کولو توفیق را کړی او د حق تابعداری مونصیب کړی. انه ولي ذالك والقادر علیه -

اللهم ارنا الحق حقاً وارزقنا اتباعه وارنا الباطل باطلاً وارزقنا اجتنابه ،

وصلی الله علی نبینا محمد وآله وصحبه وسلم .

تم بعون الله تعالی

۲ ۱ ۱ ۱ ۱۴۲۲ مساءً ليله الجمعة ،

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library